

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben káshos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24
 Negyedévre... "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kátratók visszaszedésénél
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A bank-kérdés.

(K. Ö.) Mint ismeretes, az osztrák-magyar bank főtanácsa elhatározta, hogy úgy az osztrák, mint a magyar kormány-nál a bankszabadság megújítását fogja kérelmezni. E kérvényt ma vagy holnap be is nyújtja.

A közös banknak ez az elhatározása nagy fordulatot jelent a bankkérdés mi-ként való kezelésében. Eddig ugyanis senki sem mert hozzányulni ehhez a kér-déshez, mely életbevágó fontos gazdasági érdekeket érint. A banknak magának nem állott érdekében a kérdést bolygatni. Reá nézve a közös banküzlet nyereséges üz-let. Minek bolygatná. A bank szempont-jából a közös intézet akár a világ vége-zetéig is fennállhat. Az osztrák kormány-nak sem állott érdekében a bank kér-dését bolygatni, hiszen osztrák részvénye-sek érdekeiről van szó és így közvetve az osztrák gazdasági élet érdeke függ a közös bank fennállásától.

Kényes helyzete van a magyar kor-mánynak. A kormányban Wekerle és Andrassy a közösbank hive. Kossuth és Apponyi az önálló magyar bank hive. E mellett a koalíciós kormány oly több-sege támaszkodik, mely az önálló ma-gyar bankot követeli. Ha a kormány a

bankkérdést mint gazdasági kérdést kezeli, talán azt kellene neki mondania, hogy az önállóság határozottabb kidomborítása mellett, maradjon meg a közös bank. Ha mint politikai kérdést kezeli, talán azt kellene mondania, hogy minél előbb lépjen életbe az önálló magyar bank.

Még kényesebb a helyzete a bank-bizottságnak. A bankbizottság eddigi mű-ködése abban merült ki, hogy a bank-kérdésben több szakembernek szakvéle-ményét kérte ki. Határozatot azonban nem hozott. Holott ez a fődolog. Mert nekünk az eddig elhangzott beszédekből, újságcikkekkel úgy tetszik, hogy a bank-bizottság a bankkérdést mint politikai kérdést kezeli. Ha igaz, akkor egysze-rűen hozzon határozatot és foglaljon áll-lást az önálló magyar bank mellett. Erről tegyen jelentést a törvényhozásnak, mely ennek alapján utasítja a kormányt, hogy az osztrák-magyar bankkal ne ujtsa meg a szabadságot, hanem rendezkedjék be az önálló magyar bankra. Ezt megteheti, mert a bankbizottságban többséget alkot-nak az önálló magyar bank hivei és a törvényhozásban a függetlenségi párt azt mondja, hogy kétszer annyian vannak, mint az összes pártok együttvéve.

A bankbizottság azonban nem ezt teszi. Azt mondja, hogy nem hoz hatá-

rozatot mindaddig, míg a magyar kor-mány az osztrák kormányval a bank-kérdésben bizonyos megállapodásra nem jut. És a terminusokat is hajlandó ki-tolni. Ha meg nem egyeznek január kö-zepéig, vár a bankbizottság február kö-zepéig. De hátha február közepéig sem tud megegyezésre jutni a kormány?

Oszintén megvallva, mi a bankbizott-ságnak ezt az eljárását nem értjük. Mert igaz, hogy a kiegyezés megadja a kor-mánynak azt a jogot, hogy az osztrák kormányval, illetőleg a bankkal tárgya-lásokat folytathasson. De mi köze ehhez a bankbizottságnak, mely a törvényhozás-nak különös megbízását bírja és a ki-egyezés megkötésekor nem létezett. Még kevésbé értjük azt, hogy menyiben gyen-gíthetné a magyar kormány álláspontját, ha a bankbizottság az önálló magyar bank mellett nyilatkozik. Ha a koalíciós kormány akarja az önálló bankot és ha a bankbizottság is akarja az önálló ma-gyar bankot, akkor mi természetesebb do-log, mint az, hogy a bankbizottság az önálló bankot követelő határozattal sies-sen a magyar kormány támogatására.

A helyzet most a következő: A ko-rona nem akarja az osztrák-magyar bank kettéválasztását, mivel a kettéválasztás nyomában pénzügyi krízis járna, a mi

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A németországi diákéletéről.

Írta és a Szigligeti Társaságban felolvasta: dr. Kiss Géza.

Egy német szindarab járta be néhány év előtt színpadjainkat és hódította meg sorra mindenütt a közönséget. Meyer Förster »Alt Heidelberg«-je, amely nálunk »Diákélet« c. alatt ismeretes, nem valami nagy drámai alkotás, sem cselekménye, sem közelebbi kidolgozása, nem magyarázható meg az elért bámulatos nagy sikert. De érthetővé lesz ez, mi-helyt arra a légkörre gondolunk, mely a darab cselekményét és alakjait körülveszi, amely mindenkit érdekelt, mindenki előtt szimpatikus volt és mindenkit magával ragadott. És azóta már fokozódott érdeklődés kíséri nálunk a német diákéletet, amelyet pedig közelről, egész alaposan csak nagyon kevesen ismernek, egyszerűen abból az okból, hogy a németbirodalmi diákintézmény fő típusa: az u. n. diákuszervezetek, amelynek 2 fő alakja az arisztokratikus Corps és a demokratikus Queschenschaft és amely sem az aniztrioi, sem a schweisi utánpótlásból nem ismerheti meg, s rendületlenül ez chitio; különösen külföldiekkel szemben. Miután tehát a következő egészen rövid időt

néhány e tárgyra vonatkozó reflexiónak szentelném, ezt egyfelől abban a reményben teszem, hogy e témáról talán újat is tudok mondani, de másfelől ama félelemmel is, hogy bizonyára antipatikus munkát fogok végezni, midőn német illúziók szétfoszlását idézem elő az elfogulatlan megfigyelő rideg reális álláspontjára helyezkedném.

Pedig kétségtelen, hogy egy nemzet diák-élete sem oly sajátosan érdekes, mint a németé! Ugyiszólván legendaszerű nimbusz veszi azt körül és nem csak nálunk, ahol a német intézmények iránti bámulat akárhányszor kóros jelenséggé tapasztható, de mindenütt, más idegen államokban is különös érdeklődés tárgya. Mi ennek oka?

Ha szabad magam ekképen nem épen precíz és tudományosan, de talán jellemzően kifejeznem: a német diákéletnek egyénisége, sajátos karaktere van.

Valami különös egyéni jelleg érvényesül abban, nem csak abban az értelemben, hogy különbözik más nemzet fiatalágának életétől (e tekintetben a francia, angol, vagy akár magyar diákság sem kevésbé eredeti), de elsősorban azért, hogy magának a német nemzetnek alapjellegétől is független. Valóságos paradoxom olyan; aminőt sehol máshol nem találhatunk.

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszerű és fekete árúimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Allandóan nagy választék reverenda, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivétum viola és fekete színben, továbbá egyedül rak-tára a mai időny legesebb és legcélszerűbb hit remény,

A francia diákság? Mint említettem, nagy-on is sajátosan francia jellegű, de ép ez az, ami természetes és önkényt érthető. Ugyanaz a francia temperamentum jellemzi, amely al-ánosságban Franciaországot: a francia társadalmat és közéletet, ugyanaz a könnyed, szellemes, eszté-tikus és mondhatni szimpatikus bűnös hangulat lengi át, amelyel irodalomban, történe-lemben egyaránt megtalálunk. A modern epizód és humor hű visszatükröződése a francia diákélet, amelynek közelebbi eseteletését e hely-en minden más októl eltekintve már csak azért is mellőznöm kell, mert a Szigligeti Tár-saság ülései föltétlenül és szigorúan fehér ter-mészetűek. Egyszóval: a quartier-latin élete, amelyet tisztán különös érdeklődéssel szemlél-tem nap-nap után azt a sajátosan bohém fran-cia szellemet tüntette föl, amely a francia nemzeti géniusz kul. term. előnyomulásában jellemezte, reális vagy ideális típusok alakjában, legyenek azok az encyclopaedisták, vagy Menjer bohémjei avagy akár a mai ifju óriások.

Sokkal nagyobb szimpatiaival néztem az angol ifjuság életét, amely ugyan szintén nem a tanulásban és tudomány törekvésekben me-rül ki (ugyan ki is beszélhet erről?) de szintén oly hű tükre az angol nemzeti karakter-nek. Az angol diákság életét elemé és egy-

szereket övének (cingulus, mely egyedül csak nálam szerezhető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és n nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam ki-táló tisztelttel:

Bumbera Imre utóda.
 polgári és papi szabó.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház-oldal

most, mikor a keleti háboru veszedelme még nem mult el, elkerülendő. Ezt az álláspontot képviseli az osztrák kormány is. Az osztrák-magyar bank semmit sem akar. A kereskedelmi bankot sem hajlandó felállítani és még arra sem vállalkozik, hogy az önálló magyar bankot felállítsa. Neki a mostani állapot kell.

Es Magyarországon? Ugy látszik, itt is mindenki meg van elégedve a helyzettel. Mert egyes képviselők magányilatkozataitól eltekintve, senki, még a leg-hivatottabb tényező, a bankbizottság sem akar az önálló magyar bank érdekében határozatot hozni. Holott joggal megtehetné.

Nagyon kívánatos, hogy ebben a kérdésben a nemzetet kielégítő eredményt tudjunk elérni.

Negyvennyolcas szociáldemokraták.

A bihari kudarc érdekes ötletre juttatta a Mezőfista szociáldemokratákat. Belátták, hogy becsületes magyar embert nem kaphatnak sorraik közé, míg nemzeti alapra nem helyezkednek. A fűzesgyarmati kongresszuson elhatározták tehát, hogy megváltoztatják a cégért. A párt címéből elhagyták az ugyis semmit mondó »ujjászervező« jelzést s kimondták, hogy a párt neve ezentúl »negyvennyolcas szociáldemokrata párt« lesz. A névváltozás hatása alatt az egész kongresszus felállt s lelkesedéssel énekelte el a Kossuth-nótát. A párt jövője már most attól függ, mit fog jelenteni a névváltoztatás? Ha csak üres cégér lesz a »48, éppen annyit fognak vele érni, mint a balpárt a »48 as balpárt« névvel. Marad az egy jól kieszt fogás, akár csak a vezér, Morgenstern Vilmos 50 krajcáros névcseréje Mezőfistre Ha azonban az új név új szellemet is jelent s az új szellemmel új emberek (de nem új magyarok) is veszik is át a vezetést, a kik a nemzetközi szédelgésekkel való kacérkodást abba

szerszint kizárólagos foglalkozása az atlétika. Az angol ifju egyetemi »tanulmányai« alatt a kitartó és megszokás nélküli traininget kell értenünk, amelynek végső célja: az angol, vagy amerikai (vagy: ami ezzel egyet jelent) világ-rekord megjavítása: turistákká, evezés, ugrás, vagy bármilyen farbionable sportban. A Cambridge-i és Oxfordi diákok közt évről évre megtartott regatta verseny az év legfontosabb »tudomány« eseménye. Az elérendő eredményért folytatott energikus küzdelem veszi igénybe az angol ifju minden idejét, törekvés, gondolkodását: de ezt amilyen szimpatikus — ép oly megint igen természetesnek kell tartanunk!

Az angol nemzeti génusz, amelyet Nagy-Britania világhatalomnak történelmi kifejlődéséből megismerhetünk, amely érthetővé teszi a nagy nemzeti csodálatos erő kifejtésének mesés eredményeit, már itt, az ifjuság életében megnyilvánul.

Annak a kezdő fiatal sportsmannak fáradhatatlan munkájából, aki napi 8—10 óráig evez, erejét a végsőkig feszítvén meg: megismerhetjük azt a híres angol szívósságot, amely a legsötétebb Ázsiát, Afrikát bejárta, kikuttatta, amely Ausztráliát és Délafrikát elsősorban felfedezés által juttatta az angol zászló alá. A tenisztika Angliának nem egyszerű sport, hanem a hódítás eszköze: a felfedező, az exploser nemzeti hős. Ez exportok nevelték a Stanleyeit és Livi yotmanokat, ez a szívós munka nevelte azt az angol erélyt, amely Chartam ostroma, vagy a nagy indiai sepelyi lázadás alkalmával oly emberöltői eredményeket produkált.

hagyják, akkor a párt az új választások után erősödésre számíthat.

Katholikus Patronage-Egyesület Kassán.

Az Országos Katholikus Szövetség címe alatt az ország minden nagyobb városában sorra fakadnak a katolikus társadalmi tevékenység áldásai. Legutóbb Kassán alakult meg a Kath. Patronage-Egyesület, Kassa apostoli lelkü püspökének, dr. Fischer-Coldorie Ágostonnak egyházi elnöke alatt. Világi elnök a *kassai kirtábla elnöke lett: Bercelly Jenő*, aki az ottani Kath. Körnek is elnöke. Az alapszabályokból közöljük a következőket:

A Patronage célja, megelőzni a bűncselekmények elkövetését és pedig:

a) a züllésnek indult és az erkölcsi romlás veszélyének kitétt katolikus gyermekek és fiatalokak védelmével, a föltételesen elítelt és a próbára bocsátott fiatalokak fölött felügyelet gyakorlásával (praeventiv szakosztály),

b) a katolikus letartóztatottak vallás-erkölcsi világának megnemesítésével (fogházmissió),

c) a letartóztatási intézetekből szabaduló katolikus vallású bűntetteseknek a becsületes társadalomban való elhelyezésével és felügyeletével (elhelyező és felügyelő osztály), amíg az Egyesület működési területén más vallásúakkal foglalkozó hasonló Egyesület nem létesül, az Egyesület azokat is működési körébe vonhatja.

4. §. A praeventiv szakosztály célja elérésére:

a) társadalmi uton ellenőrzi a gyermekek nevelését és kipuhatólja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekeket és fiatalokakat,

f) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait s ezen okok megszüntetésére az eset körülményeihez képest:

1. tanácsos látja el, vagy kötelességük teljesítésére figyelmezteti a szülőket.

2. ha a gyermek, vagy fiatalok megjavulása eddigi környezetében nem remélhető és a törvényes képviselő beleegyezik, úgy a gyermeket vagy fiatalokot más megbízható katolikus családnál egy saját létesítendő gazdasági telepen helyezi el, vagy a szükséges intézkedés megtételére fölker valamely hasonló célu egyesületet,

3. ha pedig ható i közbelépés szükséges, úgy annak megtétele végett az illetékes hatósághoz fordul.

4. gondoskodik a fiatalok bűntettesek jogi védelméről,

5. §. A fogházmisszió tagjai a letartóztatottakat az igazságügyminiszternek, vagy a kir. ügyésznek illetőleg a letartóztatási intézet igazgatójának engedélyével a letartóztatási intézetben időnként fölkeresik, velük érintkeznek, nekik előadásokat tartanak, szükség esetén munkáltatásukról gondoskodnak és ezzel erkölcsi világuk megnemesítésére törekvesnek.

A fogházmisszió tagjai egyuttal a praeventiv osztálylyal egyetértve gondoskodnak a letartóztatottak nyomornak vagy erkölcsi veszélynek kitétt hozzátartozóiról.

Gondoskodik végül a szakosztály mezőgazdasági telepek állításáról, melyben a bűntetőnovella értelmében a társadalmi intézetekben is végezhető javító nevelést végrehajtani lehet.

6. §. Az elhelyező- és felügyelő-osztály a letartóztatási intézetekből szabaduló elítélteket, ha megbízhatóknak bizonyultak, megfelelően elhelyezi. E célból nyilvántartja az elhelyezésre alkalmas földmives és iparos családokat vagy intézeteket. Ha a szabaduló elítéltek megbízhatóságához kétség fér, vagy elhelyezésükre alkalmas hely nem található, azok ideiglenesen az egyesületnek létesítendő iparos, vagy földmívelő telepein nyernek elhelyezést.

Az egyesület megalakulása alkalmával *Günther Antal* igazságügyminiszter és rendkívül melegen üdvözölte.

És: ez a tipikus német diákélet!

Mert ez irányadó és nem a kivételek. Elvégre Cambridgeben is akadhatunk vézna és erőtlén, de annál szenvedélyesebb szobatudósra, Párisban is sportman-re: de nem ez a típus. Németországban ellenben, a nagy gondolkodók és a tudomány hazájában ez a diákélet a típus. Amíg a francia és angol ifjusági életre nagyon is talál ez a közmondás: »Wie die Altten... addig a németre — ebből a szempontból — ugyan kevésbé.

A quartier latinben züllő bohém diákban ott láthatjuk nap-nap után nemcsak Chaunard-t, Rodolphot és a többi bohémet; a francia esprit és karakterist típusait, de akár Rousseaut vagy Mirabeaut is, a rekordért küzdő angol ifjuban Nelzont, vagy Gordont, de ki fedezné föl a mértéktelenül söröző, idejét a legtehetőlenebbül esztelen tréfák között pocskoló német Burschok között Kantont, vagy Keringet?

Ez az a körülmény, ami az említett különös érdekességét adja a német diákéletnek. Érthetetlennek tűnik föl a felületesen szemlélő idegen előtt ez az ellenmondás. És ez indított engemet arra, hogy kezdettől fogva érdekelt e rejtély és nem nyugodtam, míg közlőrl meg nem ismertem annak titkát.

Közéjük jutva, csakhamar felfedeztem a német sajátságot, amit az idegen nem vesz észre.

Mert van itt egy jellemvonás egészen unikum a diák mulatságok, züllések és egyéb tréfák történetében: mindez a németeknél szervezve, fegyelmelve van. A német ifju említett kedély nyilvánulásai és kicsapongásai parancs-szóra, kollektive történnek az u. n. »cimeket

Folytathatnám e példákat, mindjárt azzal, hogy kár olyan messze menni, hiszen a mi ifjusági életünk hasonlóan az osztrák, vagy oroszéhoz, stb. Ugyancsak a közhangulat kifejezője. Az a politikai feszültség, amely a keleti államokban, akár közjogi, akár szociális természetű okok miatt oly intenzív politikálást von maga után, hatását az ifjusági életben is érezteti, innen van, hogy az osztrák, magyar, orosz egyetemi ifjuság életét a politika meglehetősen hatalma alatt tartja.

De a nemzeti ifjusági élet az paradoxon. Ma a nagy gondolkodók hazája: a német nagyhatalmat minden megnyilvánulásában a tudomány tette növelte oly féltelmesen, de ép oly tiszteletreméltóan nagygyá. A német ipar, kereskedelem szédületes fejlődése csak következménye azoknak a szép eredményeknek, amelyeket az absztrakt tudomány elért, a lefolyt német-francia háborut s az oly sokszor ismételt közmondás szerint — az iskolák nyerték meg — és ez analógiát folytatni lehetne a német hatalom összes alkotó elemeit.

Nem az volna-e hát legtermészetesebb, a többi nagy nyugati nemzet említett példáinak megfelelő, ha a német ifjusági élet ezt a német nemzeti jelleget tükröztetné vissza? Ha a német diákélet könyvtárakban tudományos semináriumokban bonyolódna le?

És mit látunk ezzel szemben? Azt a sokat emlegetett heidelbergi diákéletet, amely szindarabokban, élclapokban — és az életben egyaránt ugyanazt a könnyelmű, tékozló, vig életmódot, a mértéktelen ivást és diák csínyek tömkelegét tünteti föl: a jövő német generáció életképen?

Mi innen Nagyváradról a legmelegebb rokonszenvvel köszöntjük a kassaiak nemes munkálkodását. Vajjon mikor jutunk oda, hogy a nemes példát méltóképpen kövessük mi is!

Névhamisító tanító.

Érdekes s egyszersmint érthetetlen ügyben folytat most vizsgálatot az ügyészség. A vizsgálatra egy tanító szolgáltatott okot, aki az iskolaszéki elnök nevét hamisította, nem váltón, nem szerződésen, nem nyugtán, sőt még csak nem is az iskolalátogatási naplóban, hanem két kérvényen és egy jegyzőkönyvön.

A hamisítás olyan természetű iratokon történt, melyekkel a tanító látszólag nem szerzett hasznot, ép azért a további alapos vizsgálat lesz hivatva megállapítani, hogy a tanító eme visszaélései mögött nem rejtőzik-e egy egész sorozata a bűnhalmazoknak.

Az esetről tudósításunk a következő:

Az év elején, amikor az iskola fenntartó hatóságok felterjesztették a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a tanítók fizetésére vonatkozó adatokat. Ezzel a felterjesztéssel egyidejűleg Nagytótfalu község görög katolikus lelkésze *Bessán* János siralmas hangú kérvényt intézett a miniszterhez, hogy engedje el a községi lakosok nagyrészeinek az iskolai adót, mert nem tudják azt fizetni. A község lakosságát ugyanis oly rossz gazdasági év sújtotta, hogy még csak jószágot sem tud tartani. Egy szóval elfogadható indokokkal támogatta kérelme teljesítését.

Később egy másik hasonló irányú kérvényt küldött megint fel a lelkész. Majd mikor ez sem talált gyors elintézésre a lelkész iskolaszéki ülést hívott össze és azon határozatilag mondták ki a lakosság fizetés képtelenségét.

A határozat felkerült a miniszterhez, ahonnan visszaküldték az összes ügyiratokat a lel-

viselő a diák szervezetekben (Coulensvert) valószínűs szakszervezetek ezek az individuális függetlenség teljes elnyomása tekintetben.

E Culinensverbindungen eredetileg szintén politikai intézmény volt. A múlt század elején a napoleoni hadjáratok alkalmával alakultak a német nemzeti egység védelmére és szolgálatára. Innen a még ma is fenálló formalitások, elnevezések, stb., a legsajátságosabb a közgyűlés szerepét játszó u. n. »Convent«, amelyen csak a képesített Burschok jelenhetnek meg és a melyeken szörnyű titokzatosság közepette, előzetes esküvel biztosított titoktartás kötelezettsége mellett tárgyalnak hallatlan nagyképtelenséggel hihetetlenül együgyű dolgokat, azaz, amint Ők mondják egyes alaptörvények megváltoztatását, pl. hogy ezentul a pénteki Kneépe-kon ne Spatenträn-t, hanem Anportinerträn-t igranak, stb.

A német Bursch tehát szervezetbe lép. És ezzel rá nézve az egyetemi élet nem szabadságot, hanem a lehető legszigorubb kötöttséget jelenti. Soha nagyobb hippokrizis még nem hangzott el, mint ami közkelettségű Burschdalban, hogy »Frei ist der Bursch« A diákszervezet, legyen az Corps, vagy Burschenschaft, percről-percre szabályozva a tag idejét és ténykedését.

Ami az egyes szervezeteket illeti ezek száma végtelen. Aki elővesz egy német egyetemi almanachot, vagy naptárt, mindjárt a tarend mellett láthatja felsorolását azoknak az egyesületeknek, amelyek az illető egyetemi ifjúsága körében léteznek.

Ha az ifju »golya« a horizonton megjelenik, megindul a hajszja utána; különösen, ha gazdag, vagy befolyásos szülők gyermeke.

(Vége köv.)

késznek. Bozsán János ekkor meglepődve tapasztalta, hogy két olyan kérvényét utasította el a miniszter, amit ő sohasem irt s ami alá az ő neve van aláírva. A kérvények tehát kétség-telenül hamisítványok voltak. Sokkal vakmerőbb a hamisítás azonban az iskolaszéki határozatnál. Ez a határozat egy olyan ülésben lett hozva, mely sohasem volt megtartva. Október negyedikére volt összehívva egy ülés, melyen csak a lelkész és a tanító jelentek meg, tehát nem hozhattak határozatot. A jegyzőkönyv és határozat tehát csakis hamisítás lehet.

A lelkész megállapította, hogy a hamisításokat a tanító *Len* Zalán követte el. A tanító ugyan bizalmasa a lelkésznek, azonban ez csak azért van, mert a lelkész fél tőle. Most, hogy a hamisításoknak nyomára jött, azonnal jelentést tett az ügyészségnek. E jelentésében a lelkész elmondja, hogy a kérvényben felhozott dolgok egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. A község jelenleg olyan jó anyagi viszonyok között él, hogy már régen nem volt hasonló helyzetben. A tanító által hamisított kérvényben felsorolt gazdák között igen sok jó módú ember van, akik igenis képesek fizetni az iskolai adót, általában az iskolai adó elemgédését nem kérte sem a község, sem ő, mint az iskolaszéki elnöke. A tanító érthetetlen eljárása ügyében megindult a vizsgálat.

A délolaszországi földrengés.

(A messzinai katasztrófa. — Ezer halott. — Eltűnt községek.)

Palermó, december 29. A jelentések, amelyek indirekt uton érkezve, Messzinából hirt adnak, mind komolyabban hangzanak. A város kétharmad része állítólag elpusztult.

Porto-Santa-Venere, december 29. A Messzinából érkező hírek igen komolyak. Részletek hiányoznak; csupán annyi ismeretes, hogy a város részben elpusztult, hogy számos halott és sebesült van és hogy különböző helyeken tűz ütött ki. Sokan, akik túlélték a szerencsétlenséget, Cataniába mentek, ahol csomagszállító gőzösek fogadják be és továbbítják a sebesülteket. — Több gonosztevő fosztogatással foglalkozik. Erélyes intézkedések történtek a rend és nyugalom fentartása érdekében. A három hajóból álló hajóhadosztály holnap reggel érkezik Messzinába. Szintegy két gőzösn csapatokat szállítanak Messzinába, melyek holnap érkeznek meg s részt vesznek a segítőakcióban.

Palermo, dec. 29. A messzinai szerencsétlenség terjedelméről még nincsenek pontos értesülések. Egy híresztelés szerint több ezer ember életét veszette. E hírek azonban nem ellenőrizhetők. Az a hír, hogy Messina nagy része elpusztult, megerősítést nyert. A szerencsétlenséget még fokozta, hogy gázrobbanás következtében tűz támadt. A tenger állítólag az utcák nagy részét elárasztotta és iszappal töltötte meg, ami nagyon megnehezíti a mentési munkálatokat. Hírlik, hogy Foro és Canzirri községek, Messina elővárosai eltűntek a föld színéről.

Catanzaro, dec. 29. Reggio di Calabriából éjféltkor érkezett táviratok szerint a várost ugyanaz a sors érte, mint Messzinát. A táviró- és telefonhivatalok elpusztultak.

Catania, dec. 29. A Messzinából érkezett

legutóbbi hírek megerősítik a borzasztó katasztrófáról szóló eddigi jelentéseket. Lehetetlen a kárt pontosan megállapítani. Az áldozatok száma ismeretlen: *ezer halottról és sebesültről beszélnek*. Számos menekülő és sebesült, köztük több katona Cataniába érkezett. Azt a hírt hozzák, hogy Messzinának a tenger melletti része elpusztult. A segélyakcióban való részvétel céljából hajórajt indítottak Messzinába.

Róma, dec. 29. Reggio di Calabriából tegnapelőtt óta semmiféle hivatalos híradás nem érkezett. Ez a körülmény annál nagyobb nyugtalanságot kelt, mert az okát semmivel sem tudják megmagyarázni.

Róma, dec. 29. A király ma reggel hét órakor a Reggio közelében fekvő Villa Sangiovanniba utazott. Onnan a király hajón megy át Abessiniába. A vonaton két automobilt is visznek. A király tegnap éjjel érkezett Messzinába. Rómából az éj folyamán Nápolyon át nyolc katonai vonatot indítottak utnak Reggio di Calabriába és Messzinába. Mindegyik vonat ezer katonát vitt magával. A kora reggeli órákban még két vonat meg utász és műszaki katonákkal. Ezeket a Vörös-Kereszt két vonata követi, melynek kórházi berendezéseket, kötszereket és egészségügyi csapatokat visznek. A Messzinai prefektus háromezer munkást kért.

Róma, dec. 29. Messzinából jelentik: Denico érsek és a rendőrigazgató elpusztultak a romok között. A várost katonaság szállta meg. A fosztogatókat azonnal agyonlövők.

Róma, dec. 29. Éjféltkor helyreállították a radio telegraf összeköttetést Messina és a római Monte Marion levő középponti állomások között.

Róma, dec. 29. Messzinában majdnem az összes házak megrongálódtak. Nem tudják, mennyi emberélet esett áldozatul.

Róma, dec. 29. Egy messzinai ember, kinek családja elpusztult, a következő táviratot küldte római hozzátartozóinak: Egész családom elpusztult. Megmenekülésem a csodával határos. — A menekülők közt csak egy asszony volt, aki tudott valamit mondani. — Ezt mondta: Reggel hatodfél órakor tompa moraj riasztott fel. — Földrengés! — kiáltottam. A következő pillanatban az utcán voltam. Cserép, kő és salak hullott rám. Az utcán menekülők tolongtak. — Az asszony azt mondja, hogy egész városrészek pusztultak el.

Róma, dec. 29. A király Messzinába utazott. Éjjel érkezik oda. Rómából és Nápolyból 8000 katonát szállítanak oda. Két egészségügyi csapat már elindult. Messzinai távirat 3000 munkást kér.

Róma, dec. 29. Magántáviratok szerint az egész város rombadőlt.

Róma, dec. 29. A rendőrfőnök eltűnt. — Azt jelentik, hogy a halottak száma rendkívül nagy.

Hetvenötezer halott.

Róma, dec. 29. A legújabb sürgönyök szerint a halottak száma 75.000. A megmenekült emberek a mezőkön futkosnak s sokan megőrültek. A nyomor leirhatatlan. A város romjai között még 1000 hulla van. Ezekhez nem tudtak hozzáférni. A város a gázgyár felrobbanása következtében ég. A kiszabadult gonosztevők szerte fosztogatnak, ezeket a katonaság nyomban agyonlövi. A katasztrófa arányairól még mindig nem lehet teljesen biztos képet adni. Az eddigi értesülések szerint

a katasztrófa a világ eddigi katasztrófái között az első helyet foglalja el. A kárról még egyáltalán beszélni sem lehet. A tengerparton igen sok bárka és hajó is elpusztult.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

Tizenötödik évfolyamába lép lapunk. Tizenégy küzdelmes évre visszatekintve, lehetetlen, hogy a múltakból erőt, reményt ne merítsünk a jövőre.

A jövő azé lesz, aki a közvéleményt irányítja.

A keresztény Magyarország becsületes és hazafias hívei nem téveszthetik szem elől, hogy Magyarország csak mint keresztény állam állhat meg s hogy az általános választói jog jegyében újjáalakuló Magyarországon szükséges égetően szükséges a keresztény idealokkal áthatni az egész nemzetet, a legmagasabb és legalacsonyabb rétegeket egyaránt.

Az újév küszöbén tehát nemcsak az előfizetések megújítását kérjük; kérjük e mellett lapunk hathatós terjesztését. A mi lapunk legyen a mi zászlónk, mely küzdeni és győzni tudó hatalmas sereget sorakoztasson maga köré.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

A Tiszántúl szerkesztősége és kiadóhivatala.

* **Központi választmányi ülés a megyeházán.** Bihar megye központi választmánya tegnap ülést tartott a megyeházán. Az ülésen *Keszthelyi Zoltán* főjegyző elnöklése alatt jelen voltak *Juricskay Ákos*, *Szabadhegyi Géza*, *Wertheimstein Alfréd*, *id. Markovits Károly*, *Fráter Kálmán*, *Jerzsák István*, *Ertsey Péter dr.*, *Balog János*. A választmány az 1909. évi végérvényes képviselőválasztók névjegyzékének elhelyezésére hozott határozatot.

* **A miniszter a megyei antituberkulotikus mozgalomért.** Biharvármegye még a szeptember havi ülésén kimondotta, hogy mint törvényhatóság is aktív részt akar biztosítani magának a tuberkulózis ellen indult országos mozgalomban. Bihar megye törvényhatósága természetesen eskis saját vármegyéjére terjeszti ki munkakörét. A tuberkulózis ellen való küzdelem azonban oly nagy anyagi áldozatokat kíván, hogy azokat Bihar megye egyedül nem képes előteremteni sőt még a társadalmi uton való támogatás mellett sem. A megye munkájához állami támogatást kért évi 30000 koronát. A miniszter tegnap küldte le erre vonatkozó intézkedését a megyéhez. A belügyminiszter a kérelmet nem teljesítette egészben, hanem csak felerészből, amennyiben öt éven át évi 15000 korona állami támogatást adott. E szerint a megyei mozgalom valamivel kisebb arányú lesz.

* **A közpénzek elhelyezése az Országos Központi Hitelszövetkezetnél.** A belügyminiszter rendeletet adott ki valamennyi törvényhatóságnak, hogy a kezelésére bizott pénzek elhelyezésénél a jövőben nagyobb figyelemmel legyenek az *Országos Központi Hitelszövetkezetre*. — A hitelszövetkezet ugyanis a kisemberek érdekeit támogatja és így azok támogatása által a vármegyék illetve városok közvetve a népjólét előmozdítását teljesítik. — A belügyminiszter erre való tekintettel elrendelte, hogy az árva, illetve más alapok pénzeit elsősorban a szövetkezeteknél helyezték el.

tettel elrendelte, hogy az árva, illetve más alapok pénzeit elsősorban a szövetkezeteknél helyezték el.

* **A nagyváradai jogakadémia a negyedik helyen.** Érdekes statisztika jelent meg a magyarországi főiskolák népességéről. Eszerint a budapesti tudomány egyetem hallgatóinak száma az 1908—09. tanév első felében 7050 volt, a kolozsvárin 2319 volt beírva. Az akadémiák látogatottság tekintetében a következő sorrendben következnek: Első az eperjesi ág. ev. jogakadémia 303 hallgatóval, utána jön a pozsonyi 272 vel, a harmadik a kassai 183 hallgatóval, a negyedik a nagyváradai 161-el, az ötödik a debreceni 147-el, a hatodik a máramaroszigeti ev. ref. jogakadémia 124-el. Az egri érseki s a pécsi püspöki joglyceum hallgatóinak száma közt csak egy a differencia, t. i. az előbbin 119, az utóbbin 120 volt a hallgatók száma. Utoljára jön a kecskeméti ev. ref. jogakadémia 84 hallgatóval és a sárospataki pláne csak 53-al.

* **Kinevezés.** A nagyváradai kir. ítélőtábla elnöke *Csatári László* nagyszalontai kir. járásbírói díjtan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A Páris-patak szabályozása.** Nagyvárad város jövő fejlődésére nagy fontosságú ügyben: a Páris-patak rendezése tárgyában tegnap délelőtt tárgyalás volt a városházán. A városi mérnöki hivatal ugyanis már kidolgozta a terveket, hogy a közegészséget állandóan veszélyeztető Páris-patakot a Magyar állam vasutaknak Kálvária- és Kórház-utca között levő hidjától boltozott csatornán vezeti le a Nagyhidig s így Várad-Olaszinnak nagyrészt megmenti ettől a pataktól. A vasutvonaltól Sztaroveszky-utcáig az ottani óriási kerteken keresztül új utcát nyit a város. Tegnap az e célra szükséges területek megszerzése tárgyában volt értekezlet a városházán, amelyen *Bordé Ferenc* főjegyző elnököl s jelen voltak: *dr. Döri István v. alügyész*, *Altnöder Endre v. mérnök*, *Dayka Endre aljegyző*, továbbá a m. á. vasutak képviselőjében *Leicht János v. felügyelő*, *Verő Zsigmond v. főmérnök*, a kultur mérnöki hivaltól *Papp Elemér kir. főmérnök*; az érdekeltek közül megjelentek többen. Ezuttal nem terjeszkedtek ki a Páris-patak egész rendezésére, hanem csak a Sztaroveszky-utcáig terjedő levezetéshez és az ennek mentén nyitandó utcához szükséges terület megszerzéséhez. Az ottani nagy telkek tulajdonosai ugyanis az új utca nyitása folytán új homlokzatot nyernének, ahova értékes házakat lehet építeni. A jelenlevő érdekeltek közül a M. Á. V. képviselői, *Sztarill János*, *Turóczy Gyula* és *Fischhoff Rudolf* telektulajdonosok kijelentették, hogy az utcanyitáshoz szükséges területet teljesen díjtalanul hajlandók átbecsátani; *Mártonffy Bogdán* a mérnöki hivatal által felvett összeggel megelégszik; a *Palkovics* és *Salkovics*-telkek tulajdonosaival nem sikerült az egyezkedés. Ha Nagyvárad városa a Páris-patak rendezését keresztülvizsi, ez a munka bátran sorozható az utóbbi évtizedek legnagyobb alkotásai közé, éppen úgy, mint a Pece szabályozása.

* **Mentők napja.** A nagyváradai mentőosztály bár berendezésénél és szervezeténél fogva nem hasonlítható össze a fővárosok hasonló intézményeivel, de tagadhatatlanul áldásos munkát végez, sok szenvedést enyhít s adott esetben életet mentettek már meg a pusztulástól. Ez az emberbaráti működés ad jogot a mentőknek, hogy joggal számítsanak a nagyközönség elismerésére, támogatására és áldozatkészségére. A nagyváradai mentőosztály ezuttal először fordul a nagyközönséghez, hogy

áldozatkészségét igéybe vegye. A művelt világ mentő intézményének példájára ez év *Sylvester-napját* dec. 31-ét mint *Mentők-napját* gyűjtésre használja fel. A város népebb helyein, templomoknál perselyeket állít fel s az önkéntes tűzoltók felkeresik az üzleteket, intézeteket, irodákat, éttermeket, kávéházakat, mulatóhelyeket és beszedik az adományokat. Akik a mentőintézmény alapítóját külön adományokkal akarják gyarapítani, az összeget *Mezey Mihály* önkéntes tűzoltó parancsnokhoz (Kössuth-utca 4.) juttassák el. A mentő-osztály igazgató bizottsága kérelmet küldött szét a polgársághoz s minden fillért hála köszönettel fogad.

* **Husvizsgáló tanfolyam Budapesten.** A földmivélségi miniszter, mint már irtuk, gyökeres reformot léptetett életbe a közfogyasztásra szánt hus vizsgálata tárgyában. Közlebb husvizsgáló tanfolyamot rendez Budapesten, amelyen a vidéki szakemberek vesznek részt, akik azután a vidéken rendeznek hasonló tanfolyamokat. Nagyváradról *Masztics Vladimir* okl. állatorvos, vágóhídi felügyelő vesz részt a fővárosban egy hónapra terjedő tanfolyamon.

* **Vízvezetési csőrepedés a Sztaroveszky-utcon.** Tegnap reggel fél 4 óra tájban a Sztaroveszky-utcán a Gyermekkorház előtt a vízvezetési főcső megrepedt, s az utca hamarosan víz alá került. A rendőrség nyomban értesítette a városi vízműtelepet a bajról s a kiküldött munkások még a délelőtt folyamán helyreállították a megrongálódott csövet.

* **A villamostelep mérlege.** Nagyvárad város villamos telepére felügyelő bizottság tegnap ülést tartott a városházán, *Bordé Ferenc* főjegyző elnöklése alatt, amelyen a villamostelep 1908. évi leltárának és mérlegének elkészítésére *dr. Hováuyi Géza*, *dr. Pácz Sándor*, *Moskovits Miksa* (mérnök) és *Fényes Manó* tagokból bizottságot küldtek ki.

* **Négy utca csatornázása.** A nagy szabású postapalota építését a jövő év tavaszán megkezdik. Ezért sürgős, hogy akkorra Uri-utca és Borz-utca csatornázása elkészüljön. Ezt a két utcát azonban csak úgy lehet csatornázni, ha *Szilágyi Dezső*-utcát és *Szigligeti*-utcát is csatornázzák, mert Uri- és Borz-utcák csatornáit *Szilágyi Dezső*-, illetve *Szigligeti*-utcán át kapcsolhatják be a *Szent János*-utcai főcsatornába. A városi mérnöki hivatal most állította össze ezen utcák csatornázásának költségeit a következőkben: *Szilágyi Dezső*-utca csatornázása 19981 kor., Uri-utca 19448 kor., Borz-utca 5473 kor., *Szigligeti*-utca 17044 koronába, tehát a négy utca csatornázása összesen 61946 koronába kerülne. Ebben a házakhoz vezető oldalcsatornák készítése összege is befoglaltatik, hogy később ne kelljen a burkolatot felbontani. Egyidejűleg bemutatja a mérnöki hivatal a költségvetést arra is, hogy mennyibe kerülne Uri-utca uttestének az Akadémia-utcáig és Borz-utca egész területének kiaszfalozása, Uri-utca kocsiútjának aszfalozása 41883 kor., Borz-utca uttestének és járdájának aszfalozása pedig 16937 koronába kerülne. Uri-utca járdájának aszfalozási költsége már a járdák általános aszfalozási költségeiben befoglaltatik. Ezeket a munkákat már eddig is megkellene volna csinálni s így nem térhet ki előle a város. Éppen Uri-utcán olyan fontos középületek vannak, amelyeknek óriási forgalma megköveteli az utca alapos rendezését.

* **Az elröpült kakadu.** *Valek János* kintornás a piros tollu, plánétát húzó kakaduját rábizta *Rusz Demeter* nevű hetesére, hogy ez keressen és elszámoljon. Napok multak, de *Rusz*, aki kerestett nem jelentkezett, végre is reá akadt *Valek*, de a kakadu eltűnt. *Rusz*, aki a vágott szárnyú kakadut elrepüléssel gyanúsítja, zár alá került.

* **Mindene elégett.** Az elmúlt vasárnap nagy csapás sújtott egy szegény, 75 éves öreg asszonyt: özv. Pollák Ferencné. Míg a váradi velencei katolikus templomban hallgatta a szent misét, Kolossvári-utca 73/98. sz. alatt őrizetlenül hagyott lakásában a kályha tüzetől a szegényes butorzat, ruha és ágynemű meggyuladt s minden elhamvadt. A tűz oltása még azt is teljesen tönkre tette, amit meg lehetett volna menteni. A szegény asszonynak csupán a rajta levő ruházata maradt meg s most a legnagyobb nyomorban van. Ez uton fordul a nemes szívű jótékony emberbarátokhoz inségében, hogy adományokkal segítsék sziveskedjenek. Jelenleg Báthory-utca 16. sz. 6. ajtószám alatt tartózkodik. A szegény tönkrement öreg asszonyt mi is ajánljuk a kegyes jótévedők figyelmébe.

* **Egy francia nevelő nő honossága.** Whitney Margit egy helybeli uri családnál alkalmazott francia nevelő nő bejelentette a rendőrségen, hogy Nagyváradon akar állandóan tartózkodni. Személyazonossága és állampolgársága igazolására bemutatott egy utlevelet, melyet részére a genfi francia főkonzul 1907. októberében adott ki. Miután az egy évre szóló utlevél érvénye már lejárt, a rendőrség megkereste a budapesti francia főkonzult, hogy Whitney Margit részére állítson ki új utlevelet. A főkonzul ezt megtagadta, azt vitatván, hogy az utlevélből kitűnően W. M. amerikai honos. Minthogy az utlevélben csak annyi áll, hogy W. M. Newyorkban született, s mert ez a körülmény maga nem igazolja még azt, hogy amerikai honos is, a rendőrség megkereste a genfi francia főkonzult, aki az előbbi utlevelet kiállította, hogy állítson ki W. M. részére egy új utlevelet. A válasz újra az volt, hogy W. M. részére csak a budapesti amerikai főkonzul adhat új utlevelet, mert W. M. amerikai honos. A rendőrség erre megkereste a budapesti amerikai főkonzult Innét tegnap jött meg a válasz, amely szerint W. M. nem amerikai állampolgár, hanem francia, tehát a budapesti francia főkonzulnak kell utlevelet adni. A rendőrség erre a sajtóságot válaszokra azzal felelt, hogy megadta a tartózkodási engedélyt W. M.-nak, s azt is értésére adta, hogy ha 2 évig állandóan Magyarországon lakik, joggal kérheti honosítását. Akkor majd lesz állampolgársága, amelyet a magyar hatóságok mindenkor elismernek.

* **A járdák tisztántartása.** A rendőrfőkapitány több ízben fölterjesztést tett a v. tanácshoz, hogy a gyalogjárdák állandó tisztántartását vállalja magára a hatóság s annak ellenében a ház- és üzlettulajdonosoktól, az ezek által bizvást szívesen lerovandó váltásdíjat szedje be. Am a ház- és üzlettulajdonosok, akiket szabályrendelet kötelez a gyalogjárdák állandó tisztántartására s akiket lépten-nyomon büntet a rendőrség ilyenmő mulasztásaik miatt s akiknek a költségére időről-időre a hatóság takarítatja el a gyalogjárdákról a havat, a jeget, a szemetet, valósággal meghököltek attól, hogy erno kellemetlenségektől megválthassák magukat, a járdák pedig piszkosak, csuszósak és veszedelmesek. Látván a főkapitány, hogy a miserábilis állapotokon egyezés útján nem lehet segíteni, azt javasolja most a tanácsnak, hogy vállalja magára a hatóság a gyalogjárdák állandó tisztántartását, az azzal járó kiadások fedezésére pedig bizonyos százalékát az adónak (olyas házbér-krajcár kulcs szerint) rója ki a ház- és üzlettulajdonosokra.

* **Elbocsátások a honvédség köréből.** A nagyvárad 4. honvédegyezred kötelékéből tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül elbocsátottak: Benedek Miksa, Szász Gyula, Regényi Kálmán, dr. Bozóky Géza, Frank Ernő, Mendelényi Béla, Czedik Lajos, Papp József tartalékos hadnagyok; továbbá Szabó János gör. keleti tartalékos honvéd segédlelkész és Farkas István tartalékos gyógyszerügyi járulnok.

* **Eltűnt sátor.** Bodnár Rudolf lakatos iparos tegnap a Nagyvásártéren hagyta gyé-

kényfedelű sátrát benne levő vasalópaddal és 4 vasalóvassal együtt. Reggelre csak hült helyét találta mindezen holmijának. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

* **Drága sapka.** Búdós István tasádfői lakos tegnap délelben a Hármass-utca 11. sz. a. lakó Joó Ferencnéől sapkát akart vásárolni, azonban ezen üzlet lebonyolítása némi szóvitával, majd verekedéssel végződött. Végül is Budost meg is verték és szűrét is elvették. Az ügyletnek a büntető járásbíróóság előtt lesz folytatása.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Zách Klára.
Csütörtök: Lumpácius Vagabundus.
Péntek d. u.: Szerencse fia, este: Jánosvitéz.
Szombat: Ördög.
Vasárnap d. u.: Kék egér, este: Három feleség.

Ujév a színházban. A szokáshoz és hagyományhoz híven Szilveszter estén Lumpácius Vagabundust adják a színházban. Ez a vig, furcsa história kedvenc darabja a szilveszteresti közönségnek és a három vándorlegény furesa komédiája minden esztendőben nagy közönséget vonz. Ujév délutánján a Szerencse fia, ez a gyönyörű sikerű darab, a szezon egyik legfényesebb darabja kerül színre. Pénteken pedig hosszabb pihentetés után színre kerül az újabb magyar operettirodalom legnagyobb sikerű, legfényesebb, legértékesebb darabja: Jánosvitéz. Az előadásba részt vesz az egész operett személyzet.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség kitűnően szerkesztett folyóiratának decemberi száma a szokott változatos és előkelő színvonalon álló tartalommal jelent meg. Első helyen Darányi Ignác miniszternek a mezőgazdasági munkásokról írt cikkét közli. Ismerteti a nemzetközi mezőgazdasági intézetet. Az új magyar bortörvényről Dancker Jenő értekeznek. Bernát Istvánnak a Kálvin-szövetség közgyűlésén tartott előadása. »Keresztyén lélek« címmel arra vall, hogy a protestánsok komolyan gondolkozó vezérei közös munkát kívánnak vállalni velünk a keresztyén ujjaszűletés terén; Bernát egyenes *Giesswein* Sándor műveiből idéz érveket. Vajha minél szélesebb protestáns körökben nyerne visszhangot Bernáték hazafias és vallásos törekvései! *Sebess* Dénes az erdő- és legelőközösségekről ír. A füzetet a »Különfélék« rovatában változatos apróbb cikkek zárják be. — Egyes szám ára 1 kor. 20 fillér.

EGYESÜLETEK.

A protestáns egyet hangversenye. A nagyvárad protestáns jótékony egyesület január 6-iki véglegesen megállapított műsora a következő: 1. »Prológ.« Írta: *Emőd* Tamás, előadja: *Biró* Erzsike. 2. »Soló-ének.« Előadja: *Flatt* Gizella, a m. kir. operaház tagja. 3. »Ballada.« *Griegtől*, előadja zongorán *Vöröss* Magda. 4. »Felőlvásás.« tartja: *Sas* Ede. »Vónónégyes.« *Beethovenopus* 18. Előadják a nagyvárad kamarazenészek: *Waldmann* Iván, *Vass* Izsó, *Vomácska* József és *Szmassenka* Ernő.

6. »Soló-ének.« Előadja: *Flatt* Gizella. 7. »Katonásan.« vigjáték 1 felvonásban *Andreánsky* Jenőtől. Szereplők: *Gárday* Albert, nyug. huszárörnagy, *Szemes* Imre; *Jolán*, özv. *Berendyné*, *Katona* Ilonka; *Olga*, *Bary* Olga; *Lengy* Emil miniszteri titkár, dr. *Sarkady* Sándor; *Huszár* Elemér hírlapíró, *Tabéry*; *Gyuri*, inas *Gárday* nál, *Szeghalmi*. A hangverseny a *Kereskedelmi Csarnok* nagytermében pontban fél kilenckor kezdődik s jegyek már most válthatók *Vidor* Manó könyvkereskedésében.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak kedélyes ünnepéje. A »Nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egylete« színelőadással egybekötött kedélyes ünnepélyt tartott. A szépen sikerült ünnepélyt *Porélonék* Mihály alelnök nyitotta meg pár lelkes szóval, utána *Kovács* Mariska komoly szavalatokat adott elő. A kis *Dávidovits* Hermina és *Tamási* Emma hegedűn ügyesen és szépen játszottak. Ezt szép pástorjáték követte élőképkel, melyet *Lobermayer* Gyula karnagy rendezett a kisleánykaja közreműködésével. *Pénzes* Ferenc komoly szavalata, *Gug* Lujza, és *Gleiser* Mariska páros jelenete, *Kassa* Sándor kitűnően előadott »Munkácsi rab«-ja s a férfinegyes tetszést arattak. »A holdkórosok, vagy az alvajárók« bohózatában *Kovács* Mihály alelnök és a többi szereplők derekasan oldották meg feladatukat.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Az első magyar hangszerelőstan. A legközelebbi napokban jelenik meg *Erdős* Tivadár, besztercebányai tanár legújabb műve: *Az összes hangszeres ismertetése*, számos képpel. Ez az első rendszeres mű magyar nyelven, amely az Orsz. Zenekadémia tantervéhez alkalmazkodva az összes hangszeres szerkezetét, hangterjedelmét, hangszínezetét és zenekari szerepét tárgyalja. A művezetés, *Közérthető módon* megírt mű, melynek ára 3 korona, *Havelka* József bizományában jelenik meg, *Besztercebányán*.

ÁVIRATOK.

Az osztrák urakháza és a katonai kérdések.

Budapest, dec. 29. Az osztrák urakháza tegnap ülést tartott, melyen a költészet provizóriumot tárgyalták. Az urakháza a katonai kérdéseknél nem zárkózott volna el az engedményektől és ezt hangoztatta is, azonban felsőbb helyről kaptak utasítást, hogy ebben a kérdésben ne foglaljanak állást. Az urakháza híven az utasításhoz járt el.

Nikita háborúval fenyegetődik.

London, dec. 29. A »Daily Chronicle« tudósítója Cettinjében meginterviewolta *Nikita* montenegrói fejedelmet, aki kijelentette, hogy a háboru a tavasszal okvetlenül kitör. Addig is — mondá *Nikita* — csak nagynehezen lehet a montenegróiakat féken tartani. Montenegróban minden ember a háborut akarja. Attól nem félünk, hogy az osztrák mi hozzánk betör. Elbántunk a törökkel, meg annak idején a velenceiekkel is. A cettinjei temető azokkal a puskákkal van bekerítve, amelyeket a töröktől elvettünk. Ismétlem, vagy eleget tesznek követeléseinknek, vagy háboru lesz.

KÖZGAZDASÁG.

A keresk. és iparkamara értesítése.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a magy. kir. postatakarékpénztár, amely első sorban az alsóbb néposztályok takarékosági hajlamának s ez által anyagi boldogulásának és jólétének fejlesztésére, emelésére törekedett s minden alkalmat és módot megragadván azon van, hogy ezen céljának minél hathatósabban megfelelhessen, ez év folyamán ügykörét egy új intézménnyel nevezetesen a zárt betét és járadék könyvecskék intézményével bővítette. Felvilágosításképpen megjegyezzük, hogy a betévtől zárt betétkönyvecskére elhelyezett betétösszegek felmondásának jogáról egyelőre meghatározott feltétel teljesüléséig önként is visszavonhatlanul lemond. A választható feltételek a következők: 1. nagykorúság esetére, 2. férhezmenetel esetére, 3. katonai szolgálat esetére, 4. meghatározott időre és 5. számszerűleg meghatározott összeg erejéig. A zárttá nyilvánítás kiterjedhet a betét kamataira is. Nagyon fontos elönyt nyújt az az újítás különösen a társadalomnak első sorban keresetre és takarékosagra utalt elemeinek akkor, midőn megvédi egyrészt a betévtől a megtartott összegek elfecsérelése ellen, másrészt biztosítja arról, hogy a zárt betétkönyvecské váltásakor kitűzött célját még akkor is elérje, ha később jó szándékát megváltoztatná, kitarthatását elveszténé, s ezzel rá nézve az ingyenes biztosítás egy nemét fogja megvalósítani. A kamatlábat illetőleg megjegyezzük, hogy a m. kir. postatakarékpénztár a zárt betét könyvecskék tulajdonosainak a rendes betéteknél számított kamatlábnál magasabb kamatoztatás előnyét nyújtja és pedig ezen magasabb kamatoztatásnak a mindenkori kamatlábnál legalább is fél százalékkal többet kell kitennie. Jelenleg a kamatláb 3,5 százalékosan van megállapítva. Ezen áldásos intézmény különösen az ipar- és kereskedelmi alkalmazottakra nézve kiváló előnyök rejt magában. Így felette jó jótétemény volna arra az ipari- vagy kereskedelmi alkalmazottra nézve is ha fárasztó munkásságának gyümölcsét, a maga céljainak megfelelő feltételek mellett zárttá nyilvánított betéti könyvecskébe helyezné el, s mikor azután mesterré vagy önálló kereskedővé lenne, azokat az elszórt, valósággal eldobott filléreket tekintélyes összeggé növekedve kapná kezeihez, melylyel jövője boldogulásának alapját vehetné meg. A betétkönyvecské zárttá nyilvánításakor a meghatározott idő és összeg feltételére lenne a főszűkíthető, midőn az illető ipari, vagy kereskedelmi alkalmazott szerepelne betétként. Kivéve természetesen, ha maga a munkaadó tenné le alkalmazottja munkásságának jutalmazására a zárttá nyilvánított összeget, mely esetben a munkaadó befizetőként szerepelne. Ezzel kapcsolatosan van szerencsénk az érdeklődőket értesíteni, hogy a szóban levő ügyben a kamarai iroda mindenkor a legnagyobb készséggel szolgál felvilágosítással. Nagyvárad, 1908. december hó 28. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi Lajos* titkár.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 29.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.89

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 29.

Oszták hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitelő bank	—	743.75

Rimamurányi	—	561.50
Oszták-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közúti vasút	—	552.—
Városi villamos vasút	—	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. dec. 29.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	94.50
Oszták járadék papírban	—	186.—
Oszták járadék ezüstben	—	145.—
Oszták járadék aranyban	—	97.25
Oszták korona járadék	—	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	—	116.50
Oszták magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Oszták hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 márkás arany	—	23.51
20 frankos (Napoleon)	—	19.02
Német birodalmi márka	—	117.96

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

18.

A távozó szobaleány néhány másodperc múlva Filemon ural lépett a szobába.

— Mi a baj? — kérde az öreg ur bassus hangján.

— Mindjárt megtudod, csak légy kissé türelemmel, — pattan rá a békétlen nő, — azután a nevelőhöz intézi szavait: tehát csak nem adja ide a kulcsokat?

— Valóban nem s mindaddig megtagadom nagyság követelését, amíg itt, — helyen nyiltan okát nem adja, hogy zárt szekrényem kulcsait mi okból és mi jogon követeli tőlem? — válaszol a nevelő egész nyugodtsággal.

— Jól van, tudja meg tehát, tudja meg! hogy az elveszett ezüst kanál az ön zöld kufferjében van elrejtve.

— Nagy isten! az én zöld kufferemben? — ordít a szerencsétlen nevelő te mérszert felletti hangon, eszmélet nélkül az ajtófelé dőlve.

— No, no öcsém! ne bolondozzon, — pattant fel ijedten az öreg ur helyéből, egy butella vizet ragadva fel a közeli asztalról, melylyel az alélt nevelőt ugyancsak magyarosan kezdi locsolgatni, — ugyan Jetti! Jetti! mire való volt már ez?

— Hát mire való volt? mire való volt?! — himezi, hámozza a megrettent asszony, — miért nem adta ide a kulcsokat?

— Pokolra valamennyi ezüst kanaladdal, ilyen scandalumot csinálni a háznál, — mihog magában az öreg ur, — mialatt a szerencsétlen nevelőt ápolgatva, életre hozza; ki hosszas látó mély sohaj után felveti bágyadt tekintetét s azután vadon pillant szét a szobában.

— Hol is vagyok? mi történt velem? ah igen! igen! itt vannak a kulcsok asszonyom, — szól kimerült töredezett hangon, a kulcsokat átnyújtva, — győződjön meg becsületétől vádjának valótlanágáról.

A nő egy percre zavarba jött, elpirult, később folytatta:

— Menjünk tehát! — szól, a végzeteljes kulcsokat átvéve s győződjünk meg a valóról s ezzel mindnyájan, kik a megható jeleneten

jelen voltak, megindultak s a nevelő szobájába nyitottak.

A nagyságos asszony, mint a késze, rohant áldozatja, a már annyiszor említett zöld koffer felé, nagy hirtelen a pléhbe dugta annak kulcsát, mely csikorogva nyitá fel a könyvekkel s egyéb apróságokkal terhelt láda tetejét, midőn hozzá hajlott a kofferhez s a leírás szerint benyult annak fenekére, mütétét elégtelen mosolylyal kezdte vizsgálni a nevelő, ezt azonban a nő nem látszott észrevenni, mert az elveszett tárgy, de különösen állításának tetteges beigazolhatása annyira elfoglalta, hogy arcának minden legkisebb részecskéjén visszatükröződött amaz érdekltség, gond és figyelem, melylyel jelen foglalatosságát végezi.

Igy folyt tehát néhány perc óta a kutatás, anélkül, hogy az érélyes eljárás eredményhez vezetne volna a nagyságos asszonyt; midőn egyszer csak különben sápadt arca pirulni kezdte, ajka gunymosolyra vonul; még egy másodperc s az átkozott corpusdelicit szikrázó szemekkel rántja elő.

— Itt a kanál! — kiált fel ördögi mosolylyal, átszuró gunyos pillantását a szerencsétlen nevelőre szegezve, mialatt a kanalat jobbában magasra emelte.

E látványra az ott levők, a meglepetés miatt, szó nélkül álltak meg helyeiken, mintha csak leszegezték volna őket, egyedül a nevelő jajdult fel,

— Nagy isten! mi ez? az ördög és a rossz szellemek üzik-e velem játékokat? — kérde a kétségbeesés hangján a megrémült nevelő, megpillantva a kufferből kivont ezüst kanalat.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

»Csuzos bántalmaknál az »INDASZESZ« bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.»

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavas

INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdítés frissít. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (Gyuró-kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuzosköszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagszagatás és mindennemű meghülésből eredő bajok ellen. A székelyhavas »INDASZESZ« össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az »INDASZESZ« székelyhavas gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavas »INDASZESZ« kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt. Főraktár Nagyváradon Nyiry György örökös gyógytárában.

DENT GLOVES ÉS FOWNES GLOVES

A VILÁG LEGJOBB KEZTYŰI KAPHATÓK. PFAFF CZÉGNÉL

PFAFF CZÉG VADÁSZ KÜLÖNLEGESSÉGEI MEGÉRKEZTEK

PFAFF CZÉG LONDON PARIS ÉS BERLINI NYAKKENDŐ ÚJDONSÁGAI PAZAR VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK

Nagy
ú j é v i
vásár.

Legcélszerűbb
ajándéktárgyak

hölgyek és urak részére.

Külön gyermekjáték
osztály.

Szép kivitelű
gyermekjáték-
ujdonságok.

Francia babák óriási választékban és rendkívüli nagy választék játék különlegességekben, melyek legolcsóbban kaphatók

Waldmann Ernő

Disműárak, sport és utazó cikkek üzletében, Rákóczi-ut, az Orsolya-zárdával szemben.

Interurban Telefon 371.

Az adventi szent idővel
kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár
székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent
nagyszabású műve:

Elmélkedések
az evangéliumról.

E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomva s kis 8 adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor. Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig megjelent többi nagybecsű műve is, ugyanitt:

Isten és a Világ. Különös tekintettel a természettudományokra. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 250 oldal. Ára fűzve 2 kor. 40 fill., kötve 3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat. A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 325 oldal. Ára fűzve 4 kor., kötve 5 kor.

Föld és Eg. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. Harmadik kiadás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára fűzve 6 kor., kötve 7 kor. 50 fillér.

Domínus Jesus. Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr. Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-adrét, 112 oldal. Ára fűzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 korona 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás. Nagy 8-adrét, XII. és 292. oldal. Ára fűzve 4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a fűzött urak becses figyelmébe dúsan berendezett és nagy választékú szent kép, rózsafüzér és ima-áldozó raktáramat a legjutányosabb árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás végett, valamint minta-képeket kívánatra szívesen küld

Buzárovits Gusztáv,
könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

a Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet

II. évtársulatába.

A második évtársulat 1909. január hó 1-én kezdődik és tagjait három éven át üzletrészenként 1 korona befizetésére kötelezi.

Három hónapon át történt befizetés után amennyiben a részletek pontosan be lettek tartva az összeg $\frac{1}{3}$ részét a belevők kölcsön vehetik.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleki-u. 10.) üzlethelyiségében s a körözött aláírási ivenként történik.

A heti egy koronás üzletrészeket minden helybeli szövetkezeti tag lakására küldött, óvadékkal bíró pénzbeszedő szolgálja szedi be.

A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseiket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Beödy Balogh Gábor

-- festőművész --

képtárlata

megnyilt a vármegyei ház
nagytermében. - - -

A művek előnyös havi vagy negyedévi részletfizetésre is kaphatók. — A részletek: a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának pénztárába lesznek befizetendőek. Felvilágosításokat a helyszínen szívesen ad a **RENDEZŐSÉG**.
Nyitva: D. e. 10—1-ig, d. u. 3—¹/₂6-ig.

1600 koronát

jövedelmező ház, termő, lugasszőlővel beörökített kerttel, szabadkézből **ELADÓ**. Értekezhetni Huszár-utca 7. szám alatt. :: ::

Erdő-eladás.

A biharmegyei »Havas-dombrovitza« község határában fekvő s a »Zerzög« völgyre hajló mintegy 1026 kat. hold területű, a természetben is kijelölt tölgy és bükk-erdő összes földfeletti fatömege, mely a nagyváradai latin szertartású Székes-Káptalan tulajdonát képezi és »Sólyom« vasutállomástól cirka 15 kilométernyire fekszik, — zárt ajánlatok útján leendő eladás alá kerül.

Ezen erdő fatömege 23115 m³ tölgy és 128949 m³ bükkfából állónak becsültetett.

A zárt ajánlatok legkésőbb az 1909. évi május hó első napjának déli 12 órájáig nyújtandók be Nagyságos és Főtisztelendő Bunyitay Vince dékán kanonok urhoz Nagyváradon s bennük a megajánlott vételár betűvel és számmal pontosan kiírandó s annak legalább tíz százalékát kitevő bántpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban mellékelendő, ugyancsak csatolandó az ajánlatához az eladási feltételeknek ajánlattevő által tanuk előtt, elfogadólágg és kötelezően aláírt egy példány. Ezen eladási feltételek az eladó uradalom erdőmesteri hivatalában Nagyváradon Sal Ferenc-utca 804. szám alatt beszerezhetők.

Nagyvárad, 1908. december 28-án.

Török László
káptalani erdőmester.

Tüzipát

legolcsóbb napi árakon házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház.

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: **688**.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedüli képviselője Magyarországon

Rosensweig Róza

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

MOSKOVITS FARKAS és Társa

oipó és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.
■ ■ ■ Nagyvárad. ■ ■ ■

Fiókküzetek:

Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazár épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy-ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN UJ ÉVTÁRSULATOT
KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek **készpénzben fizettetik vissza**. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól **kezdve elfogadtatnak**, melyek mielőbbi eszközésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1—16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön
Schwartz Ferenc

Fleischhackker Gyula

Pekanovits Imre
Weinberger Jakab